

Европейски съд по правата на човека

Сюрек и Йоздемир срещу Турция
(Surek and Ozdemir v. Turkey)

Жалби № 23927/94 и № 24277/94

Решение от 8 юли 1999 г. на Голямото отделение на Съда

(резюме)*

Чл. 10: свобода на изразяване на мнения; свобода на получаване и разпространяване на информация и идеи; **чл. 6, т. 1:** право на справедлив процес при наличие на наказателно обвинение.

Задълженията и отговорностите, които съпътстват упражняването на правото на свобода на словото от професионалистите в средствата за масово осведомяване, придобиват специално значение при ситуации на конфликт и напрежение. Особено внимание се изисква, когато се преценява публикуването на възгледите на представители на организации, прибягващи до насилие срещу държавата, за да не се превърнат медиите в средство за разпространяване на враждебна реч и за поощряване на насилието. Когато обаче няма основание разглежданите възгледи да бъдат характеризирани по този начин, договарящите държави не могат по съображения за защита на териториалната цялост или националната сигурност или за предотвратяване на престъпления или безредици да ограничават правото на обществеността да бъде информирана за тях чрез поставяне на медиите под ударите на наказателното право.

Фактите по делото

Двамата жалбоподатели са турски граждани. Първият от тях, г-н Камил Текин Сюрек, по време на събитията по делото бил основен акционер в *Deniz Basın Yayın Sanayi ve Ticaret Organizasyon*, турска компания, която притежавала седмично обзорно списание със заглавие *Haberde Yorumda Gerçek* (Истината в новини и коментари), издавано в Истанбул. Вторият жалбоподател, г-н Юцел Йоздемир, бил главен редактор на списанието.

В броевете от 31 май и от 7 юни 1992 г. било публикувано интервю в две части с един от ръководителите на Кюрдската работническа партия (ПКК), обявена извън закона. В броя от 31 май била публикувана съвместна декларация на четири социалистически организации.

В първата част на интервюто с г-н С. Б., заместник-командващ ПКК, той казал между другото: “Добре известно е, че Турция ... иска да отклони нашия народ от борбата му за национална идентичност. ... Те искат насила да ни ... изгонят от

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

земята ни; искат напълно да ни унищожат Но ние се борим да живеем свободни на собствената си земя. Ако ... Турция ... се опита да ни изгони със сила от която и да било част на родината ни, ние ще се бием, за да останем там, където сме. ... Турската държава ... прогонва хората от селата им. Тя иска Кюрдистан да се превърне в напълно обезлюден район. Но ние се противопоставяме. ... Ние не сме на нечия чужда земя; ние сме на собствената си земя... Ние сме в Кюрдистан.

Във втората част на същото интервю г-н С. Б. заявявал: “Турската държавата започна тази война и краят ѝ също зависи от нея ... Ние водим отбранителна война срещу войната за унищожаването ни. Тази война ще продължи, докато турската държава не приеме волята на народа на Кюрдистан: нито крачка назад. Войната ще продължи до последния човек, който е на наша страна ...”

В публикуваната съвместна декларация централните комитети на Революционната комунистическа партия на Турция, Комунистическата работническа партия на Турция, Турската организация за освобождение на Северен Кюрдистан и Комунистическата партия/Марксистско-Ленинско движение на Турция призовавали всички революционери и демократи да обединят силите си. В нея се казвало: “Да се обединим срещу държавния тероризъм, срещу насилието и потисничеството над кюрдския народ, срещу масовите избивания, уличните убийства, уволненията и безработицата; да се обединим и насочим усилията си към свобода, демокрация и социализъм!” По-нататък били изразени различни възгледи, между които: “Турската армия трябва да се изтегли от Кюрдистан. Да се сложи край на двойните стандарти в правната система и всички кюрдски затворници да бъдат освободени. Турският парламент трябва да сложи край на властта си над Кюрдистан. Кюрдският народ трябва свободно да определя собствената си съдба, включително чрез създаване на самостоятелна държава. ... Всички забрани на свободата на събранията, свободата на демонстрациите, свободата на изразяването на мнения и на пресата трябва да се премахнат. ...”

На 1 юни 1992 г. Истанбулският съд за национална сигурност издал разпореждане за изземване на целия тираж на броя на списанието от 31 май 1992 г. поради това, че съдържал декларация на терористични организации и разпространявал сепаратистка пропаганда.

С обвинителен акт от 16 юни 1992 г. прокуратурата при Истанбулския съд за национална сигурност обвинила жалбоподателите в разпространяване на пропаганда срещу неделимостта на държавата посредством публикуването на интервю с един от ръководителите на PKK и на декларация на четири терористични организации. Обвиненията били повдигнати по членове 6 и 8 от Закона за предотвратяване на тероризма от 1991 г. (по-нататък “Законът от 1991 г.” – виж по-долу). С друг обвинителен акт от 30 юни 1992 г. жалбоподателите били обвинени по чл. 8 от същия закон и заради публикуването на втората част от интервюто в броя от 7 юни 1992 г. На 4 февруари 1993 г. наказателните производства били съединени.

В процеса пред Истанбулския съд за национална сигурност жалбоподателите отrekli обвиненията. Твърдели, че интервюто е публикувано с цел обществеността да бъде информирана, в рамките на задачите на журналистиката и на свободата на печата. Що се отнася до правото му на свобода на словото, първият жалбоподател се позовал на Конвенцията и на практиката на Комисията и Съда. Той заявил, че плурализъмът в мненията е сърцевината на едно демократично общество, включително когато става дума за мнения, които шокират или обиждат. Твърдял, че

разпоредбите на членове 6 и 8 на Закона от 1991 г. ограничават свободата на словото в нарушение на турската конституция и на установените в практиката на Комисията и Съда критерии.

С присъда от 27 май 1993 г. Истанбулският съд за национална сигурност намерил жалбоподателите за виновни по членове 6 и 8 от Закона от 1991 г. Първият жалбоподател бил осъден по чл. 6 на глоба от 100 млн. турски лири и по чл. 8 на глоба от 200 млн. турски лири. Вторият жалбоподател бил осъден по чл. 6 на глоба от 50 млн. турски лири и по чл. 8 на шест месеца лишаване от свобода и глоба от 100 млн. турски лири.

В мотивите си съдът приемал, че интервюто с ръководителя на ПКК е публикувано под формата на коментар на новини. Интервюираният наричал част от територията на Турция “Кюрдистан”; твърдял, че турските граждани от кюрдски произход съставляват отделна общност и че Република Турция прогонвала кюрдския народ от селата им и масово ги избивала. Интервюираният възхвалявал кюрдската терористична дейност и твърдял, че кюрдите трябва да създадат самостоятелна държава. На тези основания съдът намерил, че интервюто като цяло разпространява пропаганда срещу неделимостта на държавата. Съдът отчел по-нататък, че на друга страница в списанието била публикувана декларация на терористични организации, което представлявало отделно престъпление по чл. 6 от Закона от 1991 г.

Жалбоподателите обжалвали присъдите. Адвокатите им подчертали, че в едно демократично общество мненията трябва да бъдат свободно изразявани и обсъждани. На 4 ноември 1993 г. Касационният съд отхвърлил жалбата и потвърдил присъдите на Истанбулския съд за национална сигурност.

Съгласно чл. 6 от Закон № 3713 от 12 април 1991 г. за предотвратяване на тероризма отпечатването или публикуването на декларации или листовки на терористични организации е престъпление и се наказва с глоба. Когато то е извършено посредством периодични издания, издателят се наказва с глоба. Редакторът на периодичното издание се наказва с глоба, равна на половината от глобата, наложена на издателя. Чл. 8 от Закона от 1991 г. предвижда наказателна отговорност за устна или писмена пропаганда, насочена към подкопаване на териториалната цялост на Република Турция или неразделното единство на нацията, независимо от методите и намеренията. Когато деянието е извършено посредством периодични издания, издателят се наказва с глоба, а редакторът – с глоба и с лишаване от свобода от 6 месеца до 2 години.

Конституцията на Република Турция предвижда създаването на съдилища за национална сигурност, компетентни при престъпления срещу републиката, срещу териториалната цялост на държавата или неделимото единство на нацията, или срещу свободната демократична система на управление, и на престъпления, които пряко засягат вътрешната или външна сигурност на държавата. Съдилищата за национална сигурност са създадени през 1973 г. със специален закон на основание чл. 136 от Конституцията от 1961 г. Законът е отменен от Конституционния съд през 1976 г., но тези съдилища са въведени отново в турската правораздавателна система по силата на Конституцията от 1982 г.

Резюме на решението на Европейския съд

I. Твърдяното нарушение на чл. 10 от Конвенцията

40. Жалбоподателите твърдят, че властите неоснователно са осъществили намеса при упражняване на правото им на свобода на изразяване на мнения, гарантирано от чл. 10 от Конвенцията.

41. Според правителството, намесата е оправдана от гледна точка на чл. 10, т. 2. Комисията възприема твърденията на жалбоподателите.

A. Наличие на намеса

42. Съдът отбелязва, че е очевидно и не се спори по наличието на намеса в правото на жалбоподателите на свобода на словото, вследствие осъждането им по Закона за предотвратяване на тероризма от 1991 г.

B. Оправданост на намесата

43. Подобна намеса противоречи на чл. 10, освен ако е “предвидена от закона”, преследва една или повече от посочените в т. 2 на чл. 10 легитимни цели и е “необходима в едно демократично общество” за постигането на тези цели.

1. *“Предвидени от закона”*

44-47. Съдът приема становището на правителството и на Комисията, че тъй като осъждането на жалбоподателите се основава на членове 6 и 8 от Закона от 1991 г., произтичащата от това намеса в правото им на свобода на изразяване на мнения е “предвидена от закона”, което и жалбоподателите не са оспорили.

2. *Легитимна цел*

48-51. Съдът смята, подобно на Комисията и на правителството, че предвид чувствителността на обстановката в Югоизточна Турция от гледна точка на сигурността (виж решението от 25.11.1997 г. по делото *Zana срещу Турция*¹, *Reports* 1997-VII, стр. 2539, § 10) и необходимостта властите да проявяват повишено внимание спрямо действия, които са в състояние да предизвикат допълнително насилие, може да се приеме, че взетите спрямо жалбоподателите мерки преследват някои от посочените от правителството цели, а именно защита на националната сигурност и териториалната цялост и предотвратяване на безредици и престъпления. Това е особено вярно в ситуации като тази в Югоизточна Турция по време на разглежданите събития, в които сепаратистското движение прибегва до свързани с употреба на насилие методи.

3. *“Необходими в едно демократично общество”*

a) Аргументите пред Съда

¹ Zana v. Turkey

(i) Жалбоподателите

52. Жалбоподателите подчертават, че нито те лично, нито списанието са имали никакви връзки с ПКК. Спорните интервюта не възхвалявали тази организация, нито коментирали в нейна полза. Били написани и публикувани напълно безпристрастно, в съответствие с принципите на обективната журналистика, с цел да информират обществеността за ПКК, което било темата на броя, и нито поощрявали тероризма, нито застрашавали обществения ред.

53. Първият жалбоподател г-н Сюрек поддържа, че като собственик на списанието не носи редакторска отговорност за неговото съдържание и поради това не е трябвало да бъде осъден и сериозно глобен. Вторият жалбоподател г-н Йоздемир, главен редактор на списанието, се оплаква, че е осъден на шест месеца лишаване от свобода и му е наложена глоба в голям размер за решението му да помести интервютата в списанието. И двамата жалбоподатели поддържат, че наложените им наказания представляват непропорционална намеса при упражняване на правото им по чл. 10.

(ii) Правителството

54. Правителството възразява, че жалбоподателите са признати за виновни в разпространяване на сепаратистка пропаганда, тъй като въпросните интервю и съвместна декларация са насърчили употребата на сила срещу държавата и открито са съдействали на каузата на една терористична организация. В подкрепа на този си аргумент правителството се позовава на няколко извадки от интервюто.

55. Като се имат предвид предишните терористични прояви на ПКК, жалбоподателите правилно били осъдени по членове 6 и 8 от Закона от 1991 г. и наложените им наказания били в рамките на правото на държавата на преценка в това отношение. Намесата била изцяло оправдана съгласно чл. 10, т. 2 от Конвенцията.

(iii) Комисията

56. Комисията намира, че осъществената намеса не е оправдана по чл. 10, т. 2. Съдържащите се в интервюто отговори на ръководителя на ПКК и тонът на съвместната декларация не можели да се считат за подстрекаващи към още насилие и частите от интервюто, на които се е позовал Истанбулският съд за национална сигурност, не оправдавали осъждането на жалбоподателите. Взетите срещу тях мерки водели до препятстване на обществената дискусия по важни политически въпроси. По тези съображения Комисията намира, че е налице нарушение на чл. 10 от Конвенцията.

б) Преценката на Съда

57. Съдът припомня основните принципи, възприети в практиката му по чл. 10, така както са изложени например в решението му по делото Зана срещу Турция

(цитирано по-горе, стр. 2547-48, § 51) и в решението му от 21.01.1999 г. по делото [Фресо и Роар срещу Франция](#)² (§ 45).

(i) Свободата на словото съставлява един от основните фундаменти на демократичното общество и е едно от главните условия за неговия напредък и за самоизявата на всеки индивид. При условията на т. 2 на чл. 10, тя се отнася не само до “информация” или “идеи”, които се приемат благосклонно, смятат се за безобидни или се гледат с безразличие, но и към онези, които засягат, шокират или смуцават. Такива са изискванията на плурализма, търпимостта и широкоумието, без които не може да има “демократично общество”. Както се посочва в чл. 10, тази свобода допуска изключения, които обаче трябва да се тълкуват стриктно, а нуждата от ограничения да бъде убедително доказана.

(ii) Прилагателното “необходими” по смисъла на чл. 10, т. 2 предполага съществуването на “належаща обществена нужда”. Договарящите държави имат определена свобода на преценка дали такава нужда съществува, но тя върви ръка за ръка с европейския контрол, обхващаш както законодателството, така и решенията, които го прилагат, дори и постановените от независим съд. Следователно Съдът е овластен с окончателното произнасяне по въпроса дали едно “ограничение” е в съответствие със свободата на словото, както е защитена от чл. 10.

(iii) При упражняване на контролната си компетентност Съдът трябва да разгледа намесата в светлината на случая като цяло, в това число съдържанието на спорните изявления и контекста, в който са направени. По-специално, той трябва да реши дали конкретната намеса е “пропорционална на преследваните легитимни цели” и дали основанията, сочени от националните власти, за да я оправдаят, са “релевантни и достатъчни”. При това Съдът трябва да се убеди, че националните власти са приложили стандарти, които съответстват на залегналите в чл. 10 принципи, както и че са се основали на приемлива преценка на относимите факти.

58. Спорната намеса трябва да бъде разгледана и в контекста на първостепенната роля на пресата за осигуряване на правилното функциониране на политическата демокрация (виж, сред много други, решението [Лингенс срещу Австрия](#)³ от 8.07.1986 г., А.103, стр. 26, § 41, както и споменатото решение [Фресо и Роар срещу Франция](#), § 45). Пресата не трябва да прекрочва границите, установени включително и за защита на жизненоважни интереси на държавата като националната сигурност и териториалната цялост срещу заплахата от насилие, както и за предотвратяването на безредици или престъпления. Нейно задължение обаче е да разпространява информация и идеи по политически въпроси, включително такива, които пораждаат разногласия. Не само че пресата има задачата да разпространява такива информация и идеи, но и обществото има право да ги получава. Свободата на пресата осигурява на обществото едно от най-добрите средства за запознаване с идеите и позициите на политическите лидери и изграждане на мнение по тях (виж цитираното по-горе решение по делото [Лингенс](#), стр. 26, §§ 41-42).

59. Съдът отбелязва, че списанието е публикувало две интервюта с висшестояща в ПКК личност, както и съвместна декларация на четири политически организации, които, както и ПКК, са незаконни според законодателството на държавата-ответник. В интервютата ръководната фигура на ПКК осъжда политиката

² Fressoz and Roire v. France

³ Lingens v. Austria

на турските власти в региона, която описва като насочена към изгонване на кюрдите от тяхната територия и сломяване на съпротивата им. Във второто интервю той заявява, че войната, водена от ПКК от името на кюрдския народ, ще продължи “до последния човек, който е на наша страна”. Що се отнася до съвместната декларация, авторите ѝ призовават към работническа солидарност пред множеството видими несправедливости. Те пледират, между другото, за признаване на правото на кюрдския народ на самоопределение и за изтегляне на турската армия от Кюрдистан.

Истанбулският съд за национална сигурност е намерил обвиненията срещу двамата жалбоподатели по членове 6 и 8 от Закона от 1991 г. за доказани. Той е приел, между другото, че в интервютата представителят от ПКК е обвинявал властите в масово избиване и прогонване на живеещите в “Кюрдистан” кюрди, възхвалявал е терористичните действия на кюрдите и е излагал доводи в полза на създаването на самостоятелна държава на кюрдския народ. Освен това съдът е приел, че публикуването на съвместното заявление съставлява отделно престъпление по чл. 6 от Закона от 1991 г.

“60. При преценката за необходимостта от осъществяването на намеса в светлината на посочените по-горе принципи (виж §§ 57 и 58), Съдът припомня, че чл. 10, т. 2 от Конвенцията не оставя много място за ограничаване на политическото слово или на дебата по въпроси от обществен интерес (виж решението от 25.11.1996 г. по делото *Уингроув срещу Обединеното кралство*⁴, *Reports* 1996-V, стр. 1957, § 58). При това границите на допустимата критика спрямо правителството са по-широки, отколкото по отношение на частно лице или дори на политик. В една демократична система действията и бездействията на правителството трябва да бъдат обект на строго наблюдение не само от страна на законодателната и съдебната власт, но също така и от страна на общественото мнение. Освен това, доминиращата позиция на правителството прави необходимо то да ограничи прибягването до наказателното производство, особено в случаите, в които съществуват други начини да се отговори на неоправданите нападки и критики от страна на противниците му. Независимо от това, компетентните държавни власти несъмнено са свободни да приемат в качеството си на гарант на обществения ред съответни мерки, дори и от наказателноправен характер, предназначени да отговорят на подобни критики по подходящ начин и без да се прекалява (виж решението от 9.06.1998 г. по делото *Инджал срещу Турция*⁵, *Reports* 1998-IV, стр. 1567, § 54). Най-после, когато такива изявления подстрекават към насилие срещу определена личност или длъжностно лице, или част от населението, държавните власти разполагат с по-широка свобода на преценка при определяне на нуждата от намеса при упражняване на свободата на изразяване.

61. Съдът ще отдели специално внимание на думите, използвани в интервютата и в съвместната декларация, както и на контекста, в който те са публикувани. Във връзка с последното той ще има предвид обстановката, установена по други отнесени пред него дела, и по-специално проблемите, свързани с предотвратяването на тероризма (виж споменатото дело *Инджал срещу Турция*, стр. 1568, § 58).

⁴ *Wingrove v. the United Kingdom*

⁵ *Incal v. Turkey*

Той отбелязва на първо място, че фактът, че спорните интервюта са дадени от ръководна фигура в една обявена извън закона организация, не може сам по себе си да оправдае една намеса в правото на жалбоподателите на свобода на изразяване. Същото важи и за факта, че интервютата съдържат безмилостна критика на официалната политика и излагат едностранчиво виждане за причините и отговорността за безредиците в Югоизточна Турция. Макар от използваните в интервютата думи да е ясно, че посланието е за непримиримост и отказ от компромиси с властите до постигане на целите на ПКК, не може да се приеме, че текстът, взет като цяло, подбужда към насилие или омраза. Съдът разгледа внимателно откъсите от интервютата, които според правителството могат да бъдат тълкувани в този смисъл. За Съда обаче изрази като *“Ако те искат да напуснем земята си, трябва да знаят, че ние никога няма да се съгласим на това.”* или *“Войната ще продължи до последния човек, който е на наша страна.”*, или *“Турската държава иска да ни изгони от нашата земя. Тя прогонва хората от селата им.”*, или *“Те искат да ни унищожат.”* са отражение на решимостта на насрещната страна да преследва целите си и на непреклонността на нейните лидери в това отношение. Разглеждани по този начин, интервютата имат новинарско съдържание, позволяващо на обществеността както да вникне в психологията на лицата, които са движещата сила на съпротивата срещу официалната политика в Югоизточна Турция, така и да прецени същността на замесените в конфликта интереси. На Съда, естествено, са известни опасенията на властите по отношение на изказвания или действия, които биха могли да изострят обстановката във връзка със сигурността в региона, (...) в по-голямата част от който е въведено извънредно положение (виж решението по споменатото дело *Зана*, стр. 1539, §10). Според Съда обаче, в дадения случай националните власти не са се съобразили достатъчно с правото на обществеността да бъде информирана относно едно различно виждане за обстановката в Югоизточна Турция, колкото и това виждане да им е неприятно. Както бе отбелязано, изразените в интервютата възгледи не могат да се тълкуват като подбуждане към насилие, нито пък може да се смята за вероятно да подбудят към насилие. Според Съда мотивите (...) за осъждането на жалбоподателите, макар и релевантни, не могат да се считат за достатъчни, за да оправдаят намесата при упражняване на правото им на свобода на словото.” Същото се отнася и за публикуваната съвместна декларация.

62. Съдът отбелязва също така, че характерът и тежестта на наложените наказания са фактори, които следва да се имат предвид при преценката за пропорционалността на намесата.

“63. Съдът подчертава, че “задълженията и отговорностите”, които съпътстват упражняването на правото на свобода на изразяване от професионалистите в средствата за масово осведомяване, придобиват специално значение в обстановка на конфликт и напрежение. Особено внимание се изисква, когато се преценява публикуването на възгледите на представители на организации, прибегващи до насилие срещу държавата, за да не се превърнат медиите в средство за разпространяване на враждебна реч и за поощряване на насилието. Когато обаче няма основание разглежданите възгледи да бъдат характеризирани по този начин, договарящите държави не могат по съображения за защита на териториалната цялост или националната сигурност или за предотвратяване на престъпления или безредици

да ограничават правото на обществеността да бъде информирана за тях, като поставят медиите под ударите на наказателното право.

64. По горните съображения Съдът заключава, че признаването на жалбоподателите за виновни и осъждането им не е пропорционално на преследваните цели и, следователно, не е “необходимо в едно демократично общество”. В съответствие с това, при конкретните обстоятелства по настоящото дело е налице нарушение на чл. 10 от Конвенцията.”⁶

II. Твърдяното нарушение на чл. 18 от Конвенцията

65-66. Вторият жалбоподателят г-н Йоздемир не е поддържал в производството пред Съда това си оплакване, намерено от Комисията за недопустимо. Съдът не смята, че трябва да го разгледа по своя инициатива.⁷

III. Твърдяното нарушение на чл. 6, т. 1 от Конвенцията

67. Жалбоподателите твърдят, че са били лишени от справедливо гледане на делото в нарушение на чл. 6, т. 1 от Конвенцията, поради участието на военен съдия в състава на Истанбулския съд за национална сигурност, който е гледал делото и ги е осъдил.

68. Правителството възразява срещу допустимостта на оплакването и, алтернативно, оспорва наличието на нарушение на чл. 6, т. 1. Комисията е съгласна с твърденията на жалбоподателите.

A. Предварителното възражение на правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита

69-70. Съдът отбелязва, че правителството не е направило това възражение пред Комисията при разглеждането на допустимостта на жалбата, и приема, че то не може да го направи на този етап от производството (виж, наред с други, решението от 25.11.1997 г. по делото *Зана срещу Турция*, *Reports* 1997-VII, стр. 2546, § 44 и решението от 25.03.1999 г. по делото *Николова срещу България*⁸, *Reports* 1999, § 44).⁹

B. По същество

71-72. Жалбоподателите твърдят, че военните съдии в състава на съдилищата за национална сигурност са зависими от изпълнителната власт и от армията, тъй като се назначават със съвместен указ на министъра на отбраната и на министър-председателя, подлежащ на одобряване от президента на републиката, а за професионалната им оценка и за издигането им отговарят командващите им офицери. Поради това те не могли да изпълняват съдийските си функции по един независим и безпристрастен начин. По тези съображения Истанбулският съд за

⁶ Решението е взето с мнозинство от 11 срещу 6 гласа.

⁷ Решението е взето с единодушие.

⁸ *Nikolova v. Bulgaria*

⁹ Решението е взето с единодушие.

национална сигурност не бил независим и безпристрастен и поради това процесът срещу тях не бил справедлив, в нарушение на чл. 6, т. 1.

73-75. Правителството възразява, че правилата за назначаване на военните съдии в съдилищата за национална сигурност и гаранциите, от които те се ползват при изпълнение на съдийските им функции, изцяло обезпечават съответствието на тези съдилища с изискванията за независимост и безпристрастност по смисъла на чл. 6, т. 1. Освен това, в конкретния случай нямало никакво основание за опасения, че е упражнено влияние, а и присъдата била обжалвана пред Касационния съд, чиято независимост и безпристрастност не се оспорвала.

76. Комисията е направила заключение, че Истанбулският съд за национална сигурност не може да се определи като независим и безпристрастен по смисъла на чл. 6, т. 1. Позовала се е на становището, изразено в доклада ѝ по чл. 31 от Конвенцията от 25.02.1997 г. по споменатото дело *Инджал срещу Турция*.

77. Съдът припомня, че в решенията си по делата *Инджал срещу Турция* и *Чираклар срещу Турция*¹⁰ (28.10.1998 г., § 38) е отбелязал, че по отношение на военните съдии в състава на съдилищата за национална сигурност съществуват някои гаранции за независимост и безпристрастност (виж решението *Инджал срещу Турция*, цитирано по-горе, стр. 1571, § 65). От друга страна, Съдът е констатирал, че някои аспекти на статута им поставят под съмнение тяхната независимост и безпристрастност (пак там, § 68) – например фактът, че те продължават да бъдат на служба в армията, която от своя страна е подчинена на изпълнителната власт; фактът, че остават подчинени на военната дисциплина; фактът, че решенията, касаещи назначението им, са до голяма степен в компетентността на административните органи и на армията.

78. Съдът счита, че неговата задача не е да се произнесе *in abstracto* относно необходимостта от създаване на съдилища за национална сигурност, а да установи дали начинът, по който е функционирал Истанбулският съд за национална сигурност, е нарушил правото на жалбоподателите на справедлив процес и по-специално дали, обективно погледнато, жалбоподателите са имали основателна причина да се страхуват, че съдът, който е гледал делото им, не е независим и безпристрастен (виж решенията по цитираните дела *Инджал срещу Турция*, стр. 1572, § 70 и *Чираклар срещу Турция*, § 38). Съдът не вижда основания да стигне до различно заключение и по това дело. Разбираемо е жалбоподателите – две цивилни лица, изправени пред съд за национална сигурност по обвинение в разпространяване на пропаганда, насочена към подкопаване на териториалната цялост на държавата и на националното единство, да са обезпокоени, че делото им се гледа от съдебен състав, в който участва редовен офицер от армията, член на Военната юридическа служба. Поради това те са имали основание да се страхуват, че Истанбулският съд за национална сигурност би могъл неправомерно да се повлияе от съображения, нямащи нищо общо със съществуването на делата им. С други думи, опасенията на жалбоподателите относно отсъствието на независимост и безпристрастност у съда може да се считат за обективно оправдани. Производството пред Касационния съд не е било в състояние да разсее тези страхове, тъй като той не е разполагал с компетентност по всички въпроси (виж споменатото решение по делото *Инджал срещу Турция*, стр. 1573, § 72 *in fine*).

¹⁰ *Ciraklar v. Turkey*

79. По тези съображения Съдът намира, че е налице нарушение на чл. 6, т. 1.¹¹

Съдът приема, че обезщетение за имуществени вреди се дължи само на първия жалбоподател г-н Сюрек, тъй като само той е заплатил глоба, и определя по справедливост размера му на 8000 френски франка. Присъжда и обезщетение за претърпените от двамата жалбоподателите неимуществени вреди в размер на 30 000 френски франка за всеки от тях, както и по 15 000 френски франка за всеки жалбоподател за направените в производството в Страсбург разноски.

¹¹ Решението е взето с мнозинство от 16 гласа срещу 1.